

Тематичний випуск
онлайн-журналу, присвячений
110 роковинам від дня смерті
Лесі Українки

Нас єднає велика Леся

1 серпня 2023 року виповнюється 110 роковини від дня смерті геніальної української поетеси, драматурга, перекладачки, педагога, громадської діячки, мужньої, сильної духом жінки-патріотки, нескореного борця за долю рідного народу Лесі Українки (Лариси Петрівни Косач-Квітки).

Одним із перших, хто збагнув світову велич творчого генія Лесі Українки, був Михайло Грушевський. У матеріалах,

присвячених пам'яті письменниці, він писав: «Вже перші 10-15 літ поставили її в перші ряди сучасної поезії. Однак тільки в останнє п'ятиліття починається сей величезний, нестримний поступ її, якийсь титанічний хід по велетенських уступах, ...кожний крок, кожний твір означав нову стадію, відкривав перед очами громадянства нашого все нові перспективи мислі, все нові обрії образів. У інших обставинах, ніж ми живемо, її твори переходили б вибрані круги світової інтелігенції, знаходили б тут тонких цінителів і adeptів...Смерть перервала сю путь у вселюдські простори. Але для нашого письменства і те, що вона встигла дати, зістається вічним даром, новою стадією розвою, історичним моментом у нашій культурній, національній поступі».

Життя Лесі Українки – творчий і людський подвиг. Своїм талантом і духовною величчю вона піднесла українську літературу до світових вершин.

Згадаймо деякі сторінки життєвого шляху поетеси.

Народилася 25 лютого 1871 року в Новограді-Волинському. Її мати – Ольга Петрівна – походить із роду Драгоманових і доводиться рідною сестрою Михайлові Драгоманову. Згодом відома як українська письменниця і громадська діячка Олена Пчілка, яка відіграла провідну роль у формуванні літературних інтересів майбутньої поетеси. Батько Петро Антонович Косач

служив високопосадовцем і підтримував всіляко літературні захоплення своєї родини. У сім'ї було шестеро дітей.

Леся мала ґрунтовну освіту, добре знала світову літературу, історію культури й релігії, античності й християнства, розумілася в музиці й живописі, знала декілька мов (грецьку, латинську, французьку, німецьку, англійську, італійську). Дядька Драгоманова вважала своїм учителем.

Особлива сторінка в житті Лесі Українки - історія її боротьби з хворобою. У січні 1881 року вона застудилася, і з цього часу починається, за словами Лесі, «тридцятилітня війна» з туберкульозом. Спочатку нога, потім рука, легені, нирки...Повсякчасна боротьба з недугою то приковувала до ліжка, то змушувала шукати порятунку в далеких світах – Берлін, Відень, Карпати, Одеса, Крим, Кавказ, Сан-Ремо, Єгипет.

Поетичну творчість Леся Українка розпочала поезією «Надія», написаною на початку 1880 р. під враженнями арешту й заслання тітки Олени, батькової сестри. Першим друкованим твором був вірш «Конвалія», опублікований у журналі «Зоря» (Львів, 1884) і підписаний псевдонімом «Леся Українка», який з цього часу стає літературним іменем письменниці. Крім поезії, Леся починає писати оповідання, активно займається перекладами, бере участь у діяльності літературного гуртка «Плеяда».

Поетичний доробок Лесі Українки складають збірки «На крилах пісень», «Думи і мрії», «Відгуки», поеми та поезії поза збірками. Порівняно невеликий за обсягом, він, проте, належить до найяскравіших явищ української поезії кінця ХІХ –початку ХХ ст. Поетичний цикл – один з основних компонентів художнього мислення Лесі Українки як лірика. По суті, вона вперше в українській літературі послідовно утверджує цю форму й доводить її до гармонійної довершеності. Кожен із поетичних циклів – це своєрідна лірична драма. Найвиразніше талант Лесі Українки виявився в драматичній творчості. Прозова спадщина письменниці посідає значно скромніше місце, але також має історико-літературне й художньо-естетичне значення. Як літературний критик і дослідник Леся Українка виступила на межі 1890-1900 рр., вже будучи відомою письменницею. У її порівняно невеликому за обсягом доробку знаходимо літературно-критичні огляди, критико-інформаційний нарис, аналітичні і публіцистичні праці. У своїх літературно-критичних розвідках Леся Українка постійно зверталася до теоретичної проблематики, розглядала питання літературних напрямків і стилів, художньої й історичної правди.

В останні місяці життя, незважаючи на тяжкий стан здоров'я, письменниця продовжує роботу: пише листи, завершує казку «Про велета», драматичну поему «Оргія», починає роботу над оповіданням «Екбаль- ганем».

Неодноразово Леся приїздила до Одеси на лікування. Полюбила наше місто, а особливо море.

Леся Українка відома своєю громадською і політичною діяльністю, особливо в питаннях відстоювання та захисту прав жінок.

Кожним словом, кожним променем думки, кожним болем своїм живе в наших серцях ім'я людини, що співзвучне з нашою Батьківщиною, і тим ще дорожче для нас – Леся Українка. Своєю винятковістю і своєю звичайністю – усім вона дорога для нас: «Ні, я жива, я буду вічно жити! Я в серці маю те, що не вмирає!».

Вшановуючи пам'ять справжньої доньки України, перечитаймо рядки її прекрасних поезій, захоплюючись силою волі, незламністю духу, стійкістю характеру, неймовірною силою розуму, любов'ю до свободи.

Схилимо голови перед світлою пам'яттю Лесі Українки, мужньої, сильної, вольової, талановитої жінки, яка безмежно любила свій народ і свою Україну, поетичним словом яскраво змальовувала красиву, романтичну, піднесену, зболену й горду душу своїх земляків і свято вірила в їх майбутню щасливу долю. «Вона народилася, щоб ми жили. І ми не матимемо права померти, допоки не передамо дітям своїм її думи і мрії»(Дмитро Павличко).

Велить нам слів твоїх незчerpне джерело,

Крізь всі серця в століття правду нести,

Для інших стало щастям, що було лиш мрією в твоїх стражденних веснах.